Overzicht input Achterhoek Raad 18 mei 2026 – bespreking Concept Achterhoek Visie 2050

Inspreker	Kern van reactie (indien vraag of suggestie)	Reactie / verwerking
Dhr. T. Ebbers, namens CU-SGP-Doetinchem en CU Aalten	1. Men herkent zich niet helemaal in termen als 'kom maar op' en 'geluksregio'. Hoewel er trots is op de regio, ligt de echte kracht van de Achterhoek juist ook in het sociale karakter, de gemeenschapszin en het naoberschap. Er wordt positief geoordeeld over het feit dat de woorden 'sociaal' en 'naoberschap' nu duidelijker terugkomen in deze concept-visie. 2. Er wordt gevraagd om het verhaal achter de economie nog sterker naar voren te laten komen in relatie tot het scenario 'Centraal Achterhoek 'in het RPA. De kracht van de regio schuilt immers niet alleen in economie en innovatie, maar juist in de combinatie van landschap, leefbaarheid, sterke kernen, de maakindustrie en de ligging tussen omliggende regio's. Ook de positie van de Achterhoek als verbindende regio tussen Twente, Arnhem-Nijmegen, de Stedendriehoek en Münster mag sterker terugkomen. Het concrete advies is om economie, leefomgeving, landschappen en de regionale samenwerking nog nadrukkelijker met elkaar te verbinden. 3. Er wordt gevraagd naar wat inwoners, ondernemers en jongeren vandaag de dag nu concreet merken van de samenwerking en wat er daadwerkelijk is veranderd. Daarnaast wil men weten waarin de Achterhoek zich nu aantoonbaar onderscheidt van andere regio's. In lijn met het raadsmemo van 15 december vorig jaar wordt het belangrijk gevonden om meer aandacht te besteden aan de	1. Het is de bedoeling dat de visie ruimte biedt voor herkenning vanuit verschillende perspectieven. Concepten zoals 'Kom maar op' en de positionering als 'demoregio' vormen -naast de inhoudelijke ontwikkelijnen- een essentieel onderdeel van het verhaal dat we uitdragen. Dit verhaal richt zien zowel op alle betrokken Achterhoekers als ook op onze partners van buiten de regio. Een nadere toelichting op de positionering is opgenomen in de brief. 2. De oproep om economie, leefomgeving, landschap en regionale samenwerking nadrukkelijker met elkaar te verbinden, sluit goed aan bij de uitgangspunten van het Regionaal Perspectief Achterhoek (RPA), dat als belangrijke inhoudelijke onderlegger voor deze visie is gebruikt. Het RPA benadrukt juist de samenhang tussen ruimtelijke kwaliteit, economische ontwikkeling, maatschappelijke functies, cultuur en samenwerking. Ook de positionering van de Achterhoek als verbindende regio tussen omliggende regio's en binnen de Euregio is daarin een belangrijk uitgangspunt. Deze integrale benadering is terug te zien in de visie (onder andere op pagina 4 en in de samenhang tussen de drie ontwikkellijnen op pagina 5) en zal bij de verdere uitwerking van de ontwikkellijnen, met name de ontwikkellijn De ruimte in balans, nadrukkelijk worden betrokken. Daarnaast is naar aanleiding van deze opmerking de tweede alinea op pagina 8 aangescherpt, waarbij expliciet is toegevoegd dat de Achterhoek een economie heeft die niet

	uitvoeringskracht en de zichtbaarheid van resultaten. Het concrete verzoek is om in de verdere uitwerking van deze visie nog duidelijker zichtbaar te maken wat de samenwerking de afgelopen jaren heeft opgeleverd, omdat dit scherper laat zien waarop richting 2050 verder kan worden gebouwd.	alleen stevig is verankerd in de regio, maar ook sterk verbonden is met de omliggende regio's. 3. Dit is een terechte en belangrijke vraag, maar deze hoort wat ons betreft niet thuis in dit strategische document en het abstractieniveau dat voor deze visie is gekozen. Een visie richt zich immers op de stip op de horizon voor 2050. De concrete initiatieven, resultaten en wat ons onderscheidt van andere Regio's laten we u graag zien tijdens de bus tour op 18 september. Dan is er ook volop gelegenheid om hierover het gesprek te voeren.
Dhr. M. Fröberg, namens de D66 fracties in de Achterhoek Raad	Kern van de opmerking gaat over de timing van deze concept-visie, gezien de lopende processen in de gemeenten rondom coalitievorming en akkoorden.	Wij begrijpen de opmerkingen over de timing gezien de actuele processen in de gemeenten. Onder andere vanwege deze dynamiek kiezen we ervoor om de concept-visie nu voor te leggen ter reflectie, maar nog niet ter vaststelling. Dit geeft ruimte om in het najaar verder met elkaar in gesprek te gaan (18 september), waarna de definitieve visie in november voorligt voor vaststelling.
Mw. J. van der Vinne, namens de CDA fracties in de Achterhoek Raad	1. Als randvoorwaarde wordt meegegeven dat het zijn van koploper (demoregio) de eigen cultuur, rust en leefbaarheid in de regio niet uit balans moet brengen. 2. Er wordt de oproep gedaan om te borgen dat de nieuwe offensieve strategie van de Board de authentieke initiatiefkracht van onderop niet verstikt en dat de drang om een landelijk voorbeeld te zijn de eigen cultuur, rust en leefbaarheid niet uit balans brengt. 3. Er worden specifieke aandachtspunten meegegeven voor de concrete vertaalslag naar het uitvoeringsprogramma:	1. Op pagina 2 van concept visie geven we aan dat we juist óm de balans in ons mozaïek te behouden moeten vernieuwen. En dat we dit graag als voorbeeld willen laten zien aan de rest van Nederland. Onderdeel van dit mozaïek zijn naast bedrijvigheid, ook 'cultuur, rust en leefbaarheid'. 2. De keuze voor een offensieve strategie is nadrukkelijk bedoeld als een extra stap en een stimulans, en nadrukkelijk niet als vervanging van de authentieke initiatiefkracht van onderop. Hiermee kunnen we regionale en/of lokale initiatieven juist meer schaal, samenhang en realisatiekracht geven. De unieke cultuur en de kracht van de Achterhoek blijven het fundament van deze

	• Veerkrachtige samenleving: Aandacht voor het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers, financiering voor fysieke respijtzorg en het elkaar laten versterken van de professionele en informele zorgketen. • Economie als stuwende kracht: Focus op de brede waarde en ondersteuning van het familiebedrijf (als economische motor en sponsor) en aandacht voor het mbo-onderwijs om praktisch talent te behouden. • Ruimte in balans: Woningbouw die past bij de dorpse schaal (focus op vitale dorpen, betaalbare starters- en seniorenwoningen conform de regionale woondeal) en een transitie naar een veerkrachtig landschap die niet over de hoofden van de agrariërs heen gaat (bijvoorbeeld via langjarige vergoedingen voor groen-blauwe diensten).	visie; we sturen scherper op de grote transities, maar doen dat met behoud van het Achterhoekse karakter. 3. Deze waardevolle en concrete punten voor de doorvertaling naar de praktijk nemen wij mee bij de uitwerking van de ontwikkellijnen/uitvoeringsprogramma's. Ze sluiten aan bij de richting die in de visie is geschetst, zoals het versterken van de leefbaarheid in de kernen, het ondersteunen van het gewortelde mkb en het samenwerken met het (mbo) onderwijs. Voor een deel zitten de punten ook in lopende regionale programma's zoals de Woondeal en het regioplan de Gezondste regio. Deze programma's zijn input voor de uitwerking van de ontwikkellijnen. Zoals de titel op pagina 3: we beginnen niet bij nul. We bouwen voort.
Dhr. B. Weervers, namens de progressieve partij GroenLinks, Partij van de Arbeid in Aalten	1. Er wordt gevraagd om meer aandacht voor grote maatschappelijke uitdagingen, zoals het klimaat en de kloof tussen arm en rijk, die de regio rechtstreeks -ook het naoberschap- beïnvloeden. 2. Er wordt opgeroepen om het fundamentele belang van het sociale weefsel voor de economie te herkennen en hier gericht aan te gaan werken. 3. Er wordt gepleit voor het democratiseren van de regio, waarbij inwoners en burgers een actievere en structurelere rol krijgen in de samenwerking.	1. Hoewel er diverse maatschappelijke uitdagingen benoemd staan in de visie, zijn deze inderdaad niet uitputtend. Ook omdat de regio niet overal over kan gaan en er keuzes gemaakt moeten worden. Dit neemt niet weg dat ze een onderlegger voor de gemaakte keuzes in deze visie zijn. 2. Juist vanwege de sterke samenhang tussen de ontwikkellijnen staat een veerkrachtige samenleving in deze visie uitdrukkelijk in verbinding met een stuwende economie. Beide zijn nodig voor de eerdergenoemde balans. 3. Deze oproep om na te denken over andere en vernieuwende verbindingen tussen de regio en haar inwoners nemen wij ter harte en is ook belangrijk voor het partnerschap dat we beogen. Overigens wordt hier door de leden van de Achterhoek Raad heel verschillend over gedacht zo bleek in 2025 in de gesprekken met de Raad (23 juni en 15 december).

		Overigens leidt dit niet meteen tot het democratiseren van de regio. In het voortraject is door de Achterhoek Raad (informele bijeenkomst 23 juni 2025) niet breed aangegeven dat we deze discussie nu moeten voeren.
Dhr. T. Koenderink, namens Samen voor Berkelland	1. Er is waardering voor de ambitie als 'demoregio', maar er wordt opgeroepen tot minder vrijblijvendheid en het maken van scherpere, systeemdoorbrekende keuzes'. Welke thema's zijn echt "demo-waardig" en welke zijn gewoon reguliere regionale ontwikkeling? 2. De meest fundamentele vraag die gesteld wordt is, wat is de toekomst van het buitengebied? En in het verlengde daarvan welke landbouw willen we dragen? Er wordt gepleit om de landbouw en het buitengebied te positioneren als een fundamenteel systeemvraagstuk dat alle ontwikkellijnen raakt (economie, ruimte en samenleving), in plaats van dit enkel impliciet op te nemen onder 'Ruimte in Balans'. Dit ook gekoppeld aan wat brede welvaart precies betekent voor de Achterhoek. Waar zetten we op in en wat gaan we niet meer doen.	1. Wij zijn het eens met de noodzaak om scherpe keuzes te maken; dat is ook exact de opzet van deze visie. Een visie geeft de stip op de horizon, waarna de concrete en soms scherpe keuzes — waarbij we met elkaar moeten afwegen wat wel en niet meer kan — pas in de uitwerkingsfase aan bod komen. Dit proces van keuzes maken en prioriteren doen we niet alleen, maar pakken we constructief op met regionale partners en met u als Raad. 2. De toekomst van het buitengebied en de landbouw is een wezenlijk onderdeel van de ontwikkellijn Ruimte in balans. Het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA) vormt hiervoor een belangrijke inhoudelijke onderlegger. Zoals ook in de inleiding van deze ontwikkellijn is opgenomen, maken we ruimtelijke keuzes integraal, in samenhang met de grote transities, waaronder de landbouwtransitie. Daarbij wachten we niet af, maar nemen we zelf regie op de inrichting van onze regio, zodat keuzes bijdragen aan het geheel. De uitwerking beperkt zich daarbij niet tot de ruimtelijke opgave alleen. Juist de samenhang met de economische betekenis van de agrarische sector en de bijdrage aan de leefbaarheid en kwaliteit van de regio wordt nadrukkelijk meegenomen. De verdere uitwerking van de ontwikkellijnen is de plek waar deze integrale afweging wordt geconcretiseerd en waar ook de keuzes zichtbaar worden die daarvoor nodig zijn.

Dhr. R. de Lange, namens Achterhoeks Democratisch Alternatief, Oude IJsselstreek	Er is steun voor de 'offensieve benadering' in de visie; dit wordt gezien als een krachtige en noodzakelijke, onachterhoekse stap om bescheidenheid af te werpen en beter gehoord te worden. Er wordt de oproep gedaan om bij de volgende bespreking in het najaar de aangeduide problemen en richtingen te voorzien van concrete doelstellingen en concrete samenwerkingsvormen.	De steun voor de offensieve benadering waarderen wij. Wij nemen de oproep voor concretisering graag mee richting het najaar. Een strategische visie geeft primair de richting aan, maar bij de verdere doorvertaling naar de ontwikkellijnen en uitvoeringsprogramma's zullen concrete doelen een plek krijgen. Om dit te verduidelijken is op pagina 4 van de visie toegevoegd dat de ontwikkellijnen de basis vormen voor uitvoeringsprogramma's, waarin de strategische richting wordt vertaald naar concrete doelen, plannen en projecten
Dhr. O. Heming, namens Daadkracht.nu, Winterswijk	1. Er wordt gevraagd hoe de 'gewone Achterhoeker' wordt betrokken bij de uitwerking van de drie ontwikkellijnen. 2. Er wordt gevraagd wie er tussendoor bewaakt of de uitwerking van de visie en het uitvoeringsprogramma nog klopt met wat de raad voor ogen heeft.	1. Inwoners zijn niet rechtstreeks betrokken bij de ontwikkellijnen; de uitwerking hiervan gebeurt vanuit de Board in nauwe samenwerking met de 8RHK Ambassadeurs en partners in de regio. Het perspectief van de inwoners wordt indirect meegenomen. We hebben op projectniveau contacten met inwoners of inwonersinitiatieven, bijvoorbeeld in de vorm van zorgcoöperaties. 2. De rol om de uitwerking te bewaken ligt bij u als raad. De input die u meegeeft, helpt ons bij de verdere uitwerking van de ontwikkellijnen. Op 18 september wordt u -voorafgaand aan de bustour- uitgenodigd voor een lunch. Dan kan informeel met boardleden en/regisseurs gesproken worden over de visie en het verwerken van uw reactie. In november ontmoeten we elkaar weer in de formele Achterhoek Raad. Ook kunt u altijd contact opnemen met de griffier als u vragen heeft.

Dhr. K. Dieker, namens DorpEnPlattelandBeweging, Oude IJsselstreek	Er worden zorgen geuit dat de agrarische sector en voedselzekerheid nauwelijks expliciet in de visie staan, terwijl de Achterhoek een belangrijke 'voedselschuur' is. Hierbij wordt gevraagd of de landbouw nog wel als economische motor wordt gezien of dat deze degradeert tot een landschappelijke beheerfunctie.	De agrarische sector wordt ook gezien als een economische kracht van de Achterhoek en niet uitsluitend als beheerder van het landschap. Tegelijkertijd is de landbouw onlosmakelijk verbonden met de ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkeling van de regio. Daarom worden ruimtelijke keuzes, zoals ook in de visie is opgenomen, integraal gemaakt in samenhang met onder andere de landbouwtransitie. Daarbij kiezen we ervoor om niet af te wachten, maar zelf regie te nemen op de inrichting van onze regio, zodat keuzes bijdragen aan een toekomstbestendige landbouw, een aantrekkelijk landschap, een sterke regionale economie en de leefbaarheid van de Achterhoek. Het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA), waarin het buitengebied nadrukkelijk ruimte biedt aan voedselproductie, vormt hiervoor een belangrijke inhoudelijke onderlegger.
Dhr. L. Eelderink, namens GemeenteBelangen Bronckhorst	1. Er worden zorgen geuit over het democratisch mandaat en de vrees dat de regio zich ontwikkelt tot een extra bestuurslaag (het passeren van het 'Huis van Thorbecke'). Hierbij worden vier vragen gesteld: 1. Waarom krijgt de Achterhoek Board in deze visie een strategisch sturende rol, terwijl deze Board geen rechtstreeks democratisch mandaat heeft van de inwoners? 2. Hoe wordt juridisch geborgd dat de gemeenteraad uiteindelijk zélf blijft beslissen over ruimtelijke keuzes, woningbouw en de inzet van financiële middelen? 3. Kan worden uitgesloten dat gemeenten via regionale programma's, investeringsagenda's of cofinanciering	1. De samenwerkingsregeling zoals door alle raden is vastgesteld is helder in het bevoegdheden. Deze veranderen niet met deze nieuwe visie. In deze regeling is vastgelegd dat Achterhoek Board inhoudelijk uitvoering geeft aan de samenwerking in de Achterhoek. Onder meer door het opstellen van een meerjarenvisie en jaarplannen. Ook bewaakt ze de voortgang. Daarmee had de Board al een strategisch sturende rol, die nu meer expliciet is benoemd. 2. In de samenwerkingsregeling zijn er geen bevoegdheden overgedragen. Dat is ook niet aan de orde met het vaststellen van deze inhoudelijke visie. Daarmee blijft de bevoegdheid van de gemeenteraden. 3.Ook hiervoor geldt dat er geen bevoegdheden zijn overgedragen.

	financieel of bestuurlijk worden vastgelegd vóórdat gemeenteraden daar expliciet mee hebben ingestemd? 4. Hoe voorkomen we dat de Achterhoek zich ontwikkelt tot een extra bestuurslaag, waarbij steeds meer besluiten regionaal worden voorbereid en gestuurd, terwijl de afstand tot inwoners en lokale democratische controle juist groter wordt?	4. De Regio Achterhoek heeft niet de intentie een vierde bestuurslaag te worden. Als verandering wenselijk zijn dan is altijd aanpassing van de samenwerkingsregeling nodig. Deze regeling moet langs alle gemeenteraden voor een zienswijze. Aanpassingen kunnen worden doorgevoerd als twee derde van de gemeenteraden hiermee hebben ingestemd.
Mw. R. Evers, namens PvLM Doetinchem	1. Er wordt gevraagd om te onderzoeken of de regeldruk voor vrijwilligers en verenigingsbesturen (zoals subsidies, verzekeringen en evenementenvergunningen) kan worden verminderd via één regionaal loket of format. 2. Er wordt aandacht gevraagd voor het behouden en matchen van lokaal hoogopgeleid en jong talent en er wordt gepleit voor regionaal onderzoek naar het behoud voor de arbeidsmarkt van mensen met een langdurige of chronische ziekte.	1. Het signaal over de regeldruk voor verenigingen en vrijwilligers is herkenbaar en raakt direct de veerkrachtige samenleving. Het idee van een centraal loket of eenduidig format voor de regio nemen we graag mee als waardevolle suggestie voor de verdere uitwerking. We zullen dit idee ook over brengen naar de partners in de regio. Misschien is één regionaal loket niet de oplossing maar één lokaal loket of is er een andere oplossing denkbaar. 2. Het behouden van talent en het optimaal benutten van menselijk kwaliteiten— inclusief de inzetbaarheid van mensen met een chronische of langdurige ziekte — is nu al een belangrijk aandachtspunt. Dit onderwerp is onderdeel van verschillende lopende projecten en programma's binnen de regio, zoals bijvoorbeeld vanuit de Regio Deal. Ons Credo: iedereen doet mee.

Mw. G. Siner-Sir, namens PRO! Oude IJsselstreek	1. Er wordt gevraagd naar concretisering en scherpe keuzes (wat gaan inwoners merken, wanneer zijn we succesvol) en er wordt gepleit voor de menselijke maat: het belang van onze gemeenschappen en groei in 'Achterhoekse stijl' die past bij de schaal en leefbaarheid van de dorpen, in plaats van een focus op puur economische groei. 2. Er worden vragen gesteld over de strategische rol van de Board en de vrees dat besluitvorming verder van de inwoner af komt te staan, met de vraag hoe de gemeenteraden -als volksvertegenwoordigers- betrokken worden bij de keuzes die gemaakt worden en daarmee invloed kunnen houden	1. Het pleidooi voor de menselijke maat en 'verstedelijking in Achterhoekse stijl' sluit goed aan bij de visie zoals die nu voorligt. Het gaat juist niet alleen om economische groei, maar om de balans met leefbaarheid, ruimte en sterke gemeenschappen. Op pagina 11 staat de Achterhoekse stijl expliciet benoemd: nabij, menselijk en passend bij onze schaal en identiteit. Daarnaast is Achterhoekse stijl één van de vijf richtinggevende uitgangspunten van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA), dat als belangrijke inhoudelijke onderlegger voor deze visie heeft gediend. Bij de verdere uitwerking van het RPA en de ontwikkellijn Ruimte in balans vormen deze richtinggevende uitgangspunten nadrukkelijk het vertrekpunt. 2. We begrijpen dat de term 'strategische rol' vragen oproept, maar het mandaat en de uiteindelijke invloed van de Board, zoals vastgelegd in de samenwerkingsregeling veranderen niet. De strategische sturing van de Board houdt in dat we juist de focus aanbrengen en groter durven denken om als regio impact te maken. De Board trekt de kar, om samen met alle partners en stakeholders de ambitie waar te maken. Tijdens de lunch en tour op 18 september praten we hier graag over door met de raad.
Dhr. H. Meerdink, namens BBB- HMV, Aalten	Er wordt opgeworpen dat visies vaak droombeelden en verre gezichten blijven. Er wordt nadrukkelijk gevraagd om concrete keuzes en besluiten. .	De behoefte aan concreetheid en tastbare resultaten op de korte termijn is heel begrijpelijk en herkenbaar. Een visie voor 2050 schetst inderdaad de stip op de horizon. De vertaalslag naar het hier en nu zit ook nadrukkelijk in de ontwikkellijnen en uitvoeringsprogramma's. Daarnaast beginnen we niet bij nul en lopen er veel concrete projecten en initiatieven, bijvoorbeeld vanuit de Regio Deal. Het concrete werk vergeten we dus zeker niet; ondanks dat we aan deze langetermijnvisie bouwen, lopen die tastbare projecten ondertussen gewoon door.

Dhr. J. Veldhorst, namens Lokaal Belang Oude IJsselstreek	Er is steun voor de ambitie om dé demoregio van Nederland te worden, maar er worden vragen gesteld over de meetbaarheid ervan (zijn we de enige regio met die ambitie en hoe meten we het succes). Daarnaast wordt er aandacht gevraagd voor de balans tussen leefbaarheid en landschap aan de ene kant, en de roep om economische groei aan de andere kant.	Meetbaarheid is een belangrijk onderwerp. Tegelijkertijd is het zijn van demoregio een aanbod aan de rest van Nederland en het geloof dat wij dit als regio kunnen zijn – en op vele vlakken ook al zijn. Meten van de regionale stand van brede welvaart is wel mogelijk. Dat doet het CBS en wij gaan hier uitgebreid op in de Achterhoek Monitor. Wat betreft de spanning tussen groei en leefbaarheid: dat is inderdaad een belangrijke uitdaging. De visie zoekt juist die balans op, zodat economische ontwikkeling het landschap en de leefbaarheid versterkt.